

בניין הפעיל - ל' הפועל גרונית (ע, ח)

שם גוף	עבר	הווה	עתיד	ציווי
אני	הִבְטַחְתִּי	מְבַטֵּחַ	אֶבְטִיחַ	
אתה	הִבְטַחְתָּ		תְּבַטִּיחַ	הִבְטַח!
אתה	הִבְטַחְתְּ	מְבַטֵּחַה	תְּבַטִּיחִי	הִבְטִיחִי!
הוא	הִבְטִיחַ		יְבַטִּיחַ	
היא	הִבְטִיחָה	מְבַטֵּיחִים	תְּבַטִּיחַ	
אנחנו	הִבְטַחְנוּ		נְבַטִּיחַ	
אתם/תן	הִבְטַחְתֶּם/תֵּן	מְבַטֵּיחוֹת	תְּבַטִּיחוּ	הִבְטִיחוּ!
הם/הן	הִבְטִיחוּ		יְבַטִּיחוּ	

שם הפעולה: הִבְטַחָה

שם הפועל: לְהִבְטִיחַ

השורש: ב.ט.ח.

כתבו את הפועל בעבר, בהווה ובעתיד, והוסיפו את שם הפועל.

שם הפועל	עתיד	הווה	
_____	_____	_____	1. הוא _____ (בטח) לה פרחים. עבר
_____	_____	_____	2. חברי הכנסת _____ (צבע) נגד החוק.
_____	_____	_____	3. הסטודנט _____ (צלח) בבחינה.
_____	_____	_____	4. החייל _____ (רוח) כסף בלוטו.
_____	_____	_____	5. בית הספר _____ (שפע) על חינוך הילדים.
_____	_____	_____	6. היא _____ (רתח) מים לקפה.
_____	_____	_____	7. הזמר _____ (שמע) את השיר החדש.
_____	_____	_____	8. המוסיקה _____ (רגע) אותי.
_____	_____	_____	9. הרעש _____ (פרע) לו ללמוד.
_____	_____	_____	10. בגיל 18 הם _____ (צבע) בבחירות לכנסת.

”מִתְחַלֵּה מְבַטִּיחִים הָרִים וְגִבְעוֹת, וְלִבְסוֹף - עוֹרְבָא פְּרַח”
(ביאליק, איש הסיפון)

לפניכם משפטים בזמן עבר בבניין הפעיל, כתבו אותם בהווה ובעתיד.

עבר: הוא הַצְלִיחַ בעבודה.

הווה: הוא מַצְלִיחַ בעבודה.

עתיד: הוא יַצְלִיחַ בעבודה.

- עבר: 1. הוא השמיע לי קלטת.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 2. הם הבטיחו לקיים את ההסכם.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 3. את הרווחת כסף רב.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 4. אתם הפרעתם לי לישון.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 5. העיתונאי השפיע על דעת הקהל.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 6. הסטודנט הפתיע אותי בהצלחתו.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 7. ההורים הכריחו אותו ללמוד רפואה.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 8. רוב חברי הכנסת הצביעו בעד הצעת החוק.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 9. הרתחתי מים לקפה.
הווה: _____
עתיד: _____
- עבר: 10. ראש הממשלה הרגיע את האזרחים.
הווה: _____
עתיד: _____

שם הפעולה בבניין הפעיל

השפיע - השפעה

השמיע - השמעה

הצליח - הצלחה

כתבו את שם הפעולה.

1. לפני הבחינה אמרתי לו: ב. _____!
(להצליח)
2. להורים יש _____ על חינוך ילדיהם.
(להשפיע)
3. למה לא קיימת את ה. _____?
(להבטיח)
4. ה. _____ בכנסת לבחירת נשיא תיערך מחר.
(להצביע)
5. לא כדאי לשתות מים ללא _____.
(להרתיח)
6. החברים ערכו לי מסיבת _____ ליום הולדתי.
(להפתיע)

השלימו את שם הפעולה.

1. המנהל החליט לפטר 20 עובדים.
זאת הייתה _____ קשה.
2. הוריי הזמינו רהיטים חדשים לסלון.
הם יקבלו את ה. _____ בשבוע הבא.
3. חברו הבטיח לעזור לו בעבודתו,
אך הוא לא קיים את ה. _____.
4. הסטודנט הצליח בבחינה במתמטיקה.
זאת לא הייתה ה. _____ הראשונה שלו.
5. המורה המליץ לקרוא את הספר.
זאת הייתה _____ טובה.
6. התלמידים מפסיקים ללמוד בשעה 10:00.
ויוצאים ל. _____ עד שעה 10:30.
7. העולים החדשים התחילו ללמוד עברית ולחפש עבודה.
הם יודעים שכל _____ קשה.

הכריח - הכרח

הרוויח - רווח

יש גם צורה נוספת

בניין התפעל - שלמים

שם גוף	עבר	הווה	עתיד	ציווי
אני	התלבשתי	מתלבש	אתלבש	התלבש!
אתה	התלבשתי		תתלבש	התלבשי!
את	התלבשתי	מתלבשת	תתלבשי	
הוא	התלבש		יתלבש	
היא	התלבשה	מתלבשים	תתלבש	
אנחנו	התלבשנו		נתלבש	
אתם/תן	התלבשתי/תן	מתלבשות	תתלבשו	התלבשו!
הם/הן	התלבשו		יתלבשו	

שם הפעולה: התלבשות

שם הפועל: להתלבש

השורש: ל.ב.ש

בבניין התפעל האותיות התחיליות הן:

בעבר: **הת...** בהווה: **מת...** בעתיד: **ית...**

בניין התפעל מציין **פעולה חוזרת** (רפלקסיבית)

התרחץ (רחץ את עצמו).

פעולה סבילה לבניין **פיעל**

קיבל - התקבל **ביקש - התבקש**

האוניברסיטה **קיבלה** אותו ללימודים.

הוא **התקבל** ללימודים באוניברסיטה.

פעולה הדדית: התחתנו, התנשקו, התוכחו, התכתבו.

שרה ודוד **התחתנו** זה עם זה.

קראו את הקטע וסמנו את כל הפעלים שבבניין **התפעל**.

פשהגיע הרב, התבקש הזוג הצעיר לעמוד תחת החופה. מיד אחרי שבירת הכוס התנשקו השניים. הכלה הייתה צעירה ויפה, האורחים התרגשו. המוזיקה הייתה נהדרת. כולם רקדו, שרו, אכלו ונהנו. איך הכירו בני הזוג? - הם התכתבו באינטרנט. אחרי חודשיים של התכתבות התקשר רוני למיכל בפעם הראשונה והזמין אותה להיפגש איתו בבית קפה. האהבה פרוחה, ההורים לא התנגדו לחתונה.

רוני סיים את הצבא לפני שנה והתקבל לאוניברסיטה. הוא למד משפטים והתקדם יפה בלימודים. הוא גר בתל-אביב. מיכל גרה בטבריה. לפני שהפירה את רוני היא עבדה כמזכירה במשרד עורכי דין. כשהחליטו להתחתן ולגור בתל אביב, היא התפטרה מהעבודה. "את תתרגלי מהר מאוד לחיים בתל-אביב", אמר לה רוני. כעבור חודש היא התקבלה לעבודה כמזכירה בחברת מחשבים.

ביום החתונה מיכל התרחצה, התלבשה והתאפרה. שמלת החופה התאימה לה מאוד. רוני ומיכל מרוצים ומאושרים, מטיילים ומבלים הרבה. הם חושבים על העתיד המשותף ומתפללים לטוב.

כתבו את הפועל בעבר, בהווה ובעתיד, והוסיפו את שם הפועל.

	<u>אתקשר</u>
הווה	<u>יתקשר</u>
עתיד	
_____	_____	_____	1. הוא <u>התקשר</u> (קשר) למשרד הנסיעות.
עבר
_____	_____	_____	הוא צריך <u>להתקשר</u> למשרד הנסיעות.
שם הפועל
_____	_____	_____	2. תהליך השלום _____ (קדם) מהר.
תהליך השלום צריך _____.
_____	_____	_____	3. הם _____ (חתן) בקיץ.
הם שמחו _____ בקיץ.
_____	_____	_____	4. מדוע אתם לא _____ (קשר) אלינו?
אתם יכולים _____ בערב.
_____	_____	_____	5. באיזה בית כנסת אתה _____ (פלל)?
אני הולך _____ בבית כנסת ספרדי.
_____	_____	_____	6. שר האוצר _____ (פטר) מהממשלה.
הוא לא היה צריך _____.
_____	_____	_____	7. חבר הכנסת _____ (נגד) להצעת התקציב.
הוא יכול _____ בהצבעה.
_____	_____	_____	8. מחירי המכוניות _____ (יקר) ב- 3%.
המכוניות יכולות _____.
_____	_____	_____	9. כל בני המשפחה _____ (רגש) לפני החתונה.
הם המשיכו _____ גם בזמן החופה.
_____	_____	_____	10. העולים החדשים _____ (רגל) לחיים בארץ.
קשה להם _____ לחיים בארץ.

השלימו את הטבלה:

שם הפעולה	שם הפועל	ציווי	עתיד	הווה	עבר
התנגדות	להתנגד	התנגדו	תתנגדו	מתנגדים	התנגדתם
				מתקשר (אתה)	
				מתנצלות (אתן)	
					התפטרתך
				מתפללת (היא)	
			יתבטל		

בניין התפעל - פ' הפועל: ז', ס', צ', ש', ש'

שם גוף	עבר	הווה	עתיד	ציווי
אני	הצטלמתי	משתמש	אצטכל	הצטלם!
אתה	הצטלמתי		תצטכל	השתמשי!
את	הצטלמתי	משתמשת	תצטכלי	
הוא	הצטלם		יצטכל	
היא	הצטלמה	משתמשים	תצטכלי	
אנחנו	הצטלמנו		נצטכל	
אתם/תן	הצטלמתם/תן	משתמשות	תצטכלו	הצטכלו!
הם/הן	הצטלמו		יצטכלו	

שם הפעולה: הצטכלות

שם הפועל: להצטלם

השורש: צ.ל.ם

שימו לב! ה-ת' של בניין התפעל מחליפה את מקומה /או משתנה בגלל קשיי הגייה:

1. כשפ' הפועל היא **ס** - ס.כ.ל - הצטכל (תס < סת)
2. כשפ' הפועל היא **ש** - ש.מ.ש - הצטמש (תש < שת)
3. כשפ' הפועל היא **ש** - ש.כ.ר - הצטכר (תש < שר)
4. כשפ' הפועל היא **צ** - צ.ל.ם - הצטלם (תצ < צט)
5. כשפ' הפועל היא **ז** - ז.ק.ן - הצטקן (תז < זד)

ז-ז	צ-ט	ש-ת	ש-ת	ס-ת
ז	צ	ש	ש	ס
הזדקן	הצטער	השתכר	השתתף	הסתדר
הזדמן	הצטרף		השתמש	הסתכל
הזדרו	הצטלם		השתדל	הסתרק
	הצטיין			הסתלק
	הצטדק			הסתכן
				הסתכם

השלימו את הטבלה.

שם הפועל	שם הפועל	עתיד	הווה	עבר	
* שימוש				השתמשתי	אני
			משתתף		אתה
		תצטרפי			את
	להשתכר				הוא
הזדרזות					היא
	להשתדל				אנחנו
		תסתפרו			אתם
			מזדקנות		אתן
				הסתלקו	הם
הסתכלות					הן

* ראו עמי 63.

השלימו את הפועל בעבר, והוסיפו את שם הפועל.

1. אני _____ (צער) שלא _____ (שתף) בחתונת בנכם.
 עבר עבר

שם הפועל

שם הפועל

2. המהנדס _____ (שמש) במחשב בעבודתו.

3. העולים החדשים, ש _____ (סדר) בארץ, מרוצים מאוד.

4. הסטודנט _____ (שדל) מאוד להצליח בבחינות.

5. המדריך _____ (צלם) עם כל הנוסעים, ש _____ (צוף) לטיול.

6. מדוע הלכת לרופא? הלכתי לרופא, כי _____ (שעל) ו _____ (צנן).

7. היא _____ (סכל) בתלוש המשכורת כדי לדעת, כמה היא _____ (שכר).

8. ראיתי ש _____ (זרז, אתה) אתמול, לאן מיהרת?

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

(פסחים י, ד, ההגדה של הפסח)

כתבו את הפועל בעבר, בהווה ובעתיד.

דוגמה:

$INf63$ עתיד	$INf63N$ הווה	התלמידים $INf63$ (להצטלם) בטיול. עבר
_____	_____	1. המשפחה _____ (להסתדר) בדירה החדשה.
_____	_____	2. החשבון במסעדה _____ (להסתכם) ב-250 ש"ח.
_____	_____	3. התלבשתי ו _____ (להסתרק) מול הראי.
_____	_____	4. העובדים _____ (להשתדל) להצליח בעבודתם.
_____	_____	5. השיעור _____ (להסתיים) בשעה 12:45 בדיוק.
_____	_____	6. חברי הכנסת _____ (להשתתף) בדיון על התקציב.
_____	_____	7. אנחנו לא _____ (להזדרז), לכן איחרנו לקונצרט.
_____	_____	8. המהנדס _____ (להשתכר) משכורת יפה.
_____	_____	9. לא _____ (להזדמן) לנו לבקר אצלכם.
_____	_____	10. הסטודנטית _____ (להצטיין) במדעי המחשב.

השלימו את המשפטים בצורה המתאימה (בבניין התפעל).

1. הסטודנטים _____ (שדל, עבר) לסיים את הקורס בהצלחה.
2. ההרצאה _____ (סים) בעוד שעה.
3. מדוע לא _____ (שתף, אתה) בשיעור בשבוע שעבר?
לא _____ (שתף, אני), מפני ש _____ (צנן, עבר).
4. כדי לקבל דרכון חדש עליי _____ (צלם).
5. היא איחרה לעבודה, כיוון שהיא לא _____ (זרז).
6. באיזה מילון אתה _____ (שמש)?
7. אני בטוחה שאתם _____ (סדר) בחו"ל. אתם תמיד _____ (סדר).
8. אל _____ (צעור, אתם), שלא _____ (שתף) במסיבה.
9. את לא _____ (זקן), את נשארת תמיד צעירה.
10. האם את _____ (צרף) לטיול לירושלים מחר?
11. אם מזג האוויר יהיה סוער, הטיול _____ (בטל).
12. אם אתה _____ (צרף) לקבוצה, תוכל ל _____ (שתף) בסיורים.

שם הפעולה בבניין התפעל

התקדם - התקדמות

הזדמן - הזדמנות

השלימו את שם הפעולה :

1. הסטודנט מצטיין בלימודיו, על כן הוא קיבל תעודת _____.
2. היא הצטרפה לקורס לאנגלית, והיא שילמה עבור הקורס דמי _____.
3. הילד הצטנן והלך לרופא. הרופא רשם לו תרופה נגד _____.
4. בחו"ל הזדמן לנו לפגוש יהודים אמריקנים, והייתה לנו _____ לשוחח איתם.
5. הוא תמיד מאחר ומצטדק. אני לא רוצה לשמוע את ה _____ שלו.
6. ההורים הזדקנו מאוד. ה _____ היא דבר טבעי.
7. המפגינים מזדהים עם האידיאולוגיה של המפלגה שלהם. ה _____ שלהם היא אבסולוטית.
8. היא התקדמה בעבודה. ה _____ שלה הייתה בזכות ההשתדלות שלה.
9. מצב החולה השתפר, יש _____ במצב החולה.
10. כל המורים השתתפו בקונגרס, הם שילמו דמי _____.

צורת שם הפעולה בדרך כלל היא :

להתקדם - התקדמות

להשתתף - השתתפות

אבל! גם צורות אחרות.

להשתמש - שימוש	להתחתן - חתונה
להתפלל - תפילה	להצטער - צער
להתווכח - ויכוח	להתרחץ - רחצה
להתאמץ - מאמץ	להתבייש - בושה

השלימו את שמות הפעולה במשפטים האלה, השתמשו בשמות הפעולה הני"ל.

1. ה _____ במכשירי חשמל נוח מאוד.
2. הוא מתפלל בבית הכנסת שלוש _____ ביום.
3. ה _____ בין שני הצדדים הסתיים בפשרה.
4. ה _____ של הזוג הצעיר תתקיים בתל-אביב.
5. מותו של קרוב המשפחה גרם לה _____ רב.
6. בלי מציל בחוף הים ה _____ אסורה!
7. הוא לא יכול לדבר מרוב _____.
8. הסטודנטים עשו _____ רב כדי להצליח בבחינות.

תרגיל מספס - בניין התפעל

השלימו את הפעלים בבניין התפעל.

התפעל	שם גוף	זמן	שורש	
	הוא	עתיד	ר.ח.ץ	.1
	הם	הווה	ח.ת.ן	.2
	אני	עבר	ק.ד.ם	.3
	היא	עבר	צ.ל.ם	.4
	אנחנו	הווה	ש.מ.ש	.5
	אתם	עתיד	ס.כ.ל	.6
	אני	הווה	צ.ע.ר	.7
	אתם	עבר	ס.ד.ר	.8
	אתן	עתיד	ש.ת.ף	.9
	הוא	עבר	ז.ק.ן	.10
	הן	הווה	ס.י.ם	.11
	הוא	עתיד	נ.ה.ג	.12
	היא	עבר	ג.י.ס	.13
	הם	עבר	י.ק.ר	.14
	אנחנו	הווה	ש.כ.ר	.15
	אני	עתיד	ש.ד.ל	.16
	אתם	עתיד	ז.ר.ז	.17
	הם	עבר	צ.ר.ף	.18
	הוא	עתיד	ס.ד.ר	.19
	הן	הווה	ס.ר.ק	.20

בניין נפעל - שלמים

שם גוף	עבר	הווה	עתיד	ציווי
אני	נִכְנָסְתִי	נִכְנָס	אֶכְנֹס	
אתה	נִכְנָסְתָּ		תִּכְנֹס	הִכְנֹס!
את	נִכְנָסְתְּ	נִכְנָסְתְּ	תִּכְנֹסִי	הִכְנֹסִי!
הוא	נִכְנָס		יִכְנֹס	
היא	נִכְנָסָה	נִכְנָסִים	תִּכְנֹס	
אנחנו	נִכְנָסְנוּ		נִכְנֹס	
אתם/תן	נִכְנָסְתֶם/תֵּן	נִכְנָסוֹת	תִּכְנֹסוּ	הִכְנֹסוּ!
הם/הן	נִכְנָסוּ		יִכְנֹסוּ	

שם הפעולה : כְּנִיסָה

שם הפועל : להִכְנֹס

השורש : כ.נ.ס.

הִכְנֹסוֹת

כתבו את הפעלים בעבר, בהווה ובעתיד, והוסיפו את שם הפועל.

<u>לְכַנֵּס</u> שם הפועל	<u>תִּכְנֹס</u> עתיד	<u>נִכְנָס</u> הווה	<u>נִכְנָסְתָּ</u> עבר	ע"י הנהג.
_____	_____	_____	_____	1. הסטודנט לא (כשל) _____ בבחינה.
_____	_____	_____	_____	2. ראש הממשלה (בחר) _____ בבחירות ישירות.
_____	_____	_____	_____	3. לפני שהיא טסה היא (פרד) _____ מבני משפחתה.
_____	_____	_____	_____	4. הסרט בטלוויזיה (משך) _____ כשעתיים.
_____	_____	_____	_____	5. רוב העולים (קלט) _____ בארץ.
_____	_____	_____	_____	6. התכנית לא (קלט) _____ במחשב.
_____	_____	_____	_____	7. החבילות (שלח) _____ בדואר.
_____	_____	_____	_____	8. החולים (בדק) _____ ע"י הרופאים.
_____	_____	_____	_____	9. הגנב (שפט) _____ ע"י השופטת.
_____	_____	_____	_____	10. הסטודנטיות (רשם) _____ לאוניברסיטה.
_____	_____	_____	_____	11. תלמידי ביי"ס תיכון (בחן) _____ בבחינות הבגרות.
_____	_____	_____	_____	12. המחבלים (תפס) _____ ע"י חיילי צה"ל.
_____	_____	_____	_____	13. בשנת 1917 (כנס) _____ הבריטים לא"י.

כתבו את המשפטים בעבר, בהווה ובעתיד.
דוגמה: החוזה צריך להיחתם במשרד עורך הדין.
עבר: החוזה נחתם במשרד עורך הדין.
הווה: החוזה נחתם במשרד עורך הדין.
עתיד: החוזה ייחתם במשרד עורך הדין.

1. המכתבים צריכים להישלח בדואר רשום.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____

2. הסטודנטים יכולים להירשם לאוניברסיטה החודש.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____

3. החולים רוצים להיבדק רק בבית חולים.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____

4. הנאשם מסכים להישפט בבית המשפט המחוזי.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____

5. הסטודנטים מוכנים להיבחן שוב בסמסטר השני.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____

6. הפרוייקט עלול להימשך חודשים רבים.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____

7. הנשיא יכול להיבחר בשתי קדנציות.

עבר: _____
הווה: _____
עתיד: _____